Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2024/2256

10.10.2024

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2024/2256,

11. aprill 2024,

tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ameti (ACER) 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ameti (edaspidi „amet“) 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse kontrollikoja eriaruannet nr 03/2023,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0120/2024),

A. arvestades, et ameti tulude ja kulude kalkulatsiooni ([1]) kohaselt oli tema 2022. aasta lõplik eelarve 24 827 843 eurot, mis on 2021. aastaga võrreldes 5,25 % suurem; arvestades, et ameti eelarvet rahastatakse peamiselt kahest tuluallikast, nimelt kogutud tasudest ja liidu üldeelarvest makstavast toetusest;

B. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda (edaspidi „kontrollikoda“) märkis oma aruandes ameti eelarveaasta 2022 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et ta sai piisava kindluse selle kohta, et ameti raamatupidamise aastaaruanne on usaldusväärne ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib, et 2022. aastal tehtud eelarveseire tulemusel oli jooksva aasta kulukohustuste assigneeringute eelarve täitmise määr 99,26 %, mis on 2021. aasta määrast 5,20 % kõrgem; märgib ka, et kõnealuse aasta maksete assigneeringute täitmise määr oli 70,12 %, millega ei saavutatud ameti seatud 75 % eesmärki ja mis on 2021. aasta määrast 4,16 % kõrgem;

2. märgib murega, et ameti kulukohustuste assigneeringute ülekandmiste määr on olnud mitmel järjestikusel aastal kõrge – 2022. aastal 7,2 miljonit eurot (29,4 %), mis on võrreldes 2021. aastaga (29,9 %) veidi kõrgem; tuletab meelde, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon on palunud ametil see probleem lahendada; märgib lisaks, et III jaotise tegevuskulude assigneeringutest oli 5,5 miljonit eurot (ehk 66,2 %; 2021. aastal 66,4 %) peamiselt seotud ameti põhitegevustega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1227/2011 ([2]) alusel; rõhutab, et ülekandmiste korduvalt kõrge määr võib viidata struktuursele probleemile, pealiskaudsele eelarve planeerimisele või eelarve aastasuse põhimõtte võimalikule rikkumisele; märgib, et amet korraldab alates 2023. aastast oma eelarveridade haldajatele kord kvartalis teadlikkuse suurendamise üritusi, mis toimuvad enne iga eelarve läbivaatamist, et parandada eelarve planeerimist ja nii eelarve kui ka hankekava õigeaegset täitmist kooskõlas aastasuse põhimõttega;

Tulemused

3. märgib, et nagu varasematelgi aastatel, jälgis ameti juhtkond tööprogrammi eesmärkide saavutamist ameti peamiste tulemusnäitajate kaudu, kasutades ameti valgusfoorisüsteemi; märgib samuti, et ameti andmetel jäävad enamik peamisi tulemusnäitajaid tavaliselt aastast aastasse samaks, et tagada võrdluste järjepidevus, kuid kõnealusel aastal saavutatavad eesmärgid kehtestatakse aasta kaupa; soovitab siiski, et amet tegeleks näitajatega, mida ei ole veel saavutatud või milles on maha jäädud, ning et amet kohandaks tulemuslikkuse optimeerimiseks korrapäraselt peamisi tulemusnäitajaid;

([1]) ELT C 38, 31.1.2023, lk 87.
([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1227/2011 energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse kohta (ELT L 326, 8.12.2011, lk 1).

4. märgib, et 82 % tööprogrammist saavutati või saavutati väikese probleemiga ja 18 % jäi saavutamata või sellega seotud ülesanded jäeti olemasolevate inimressursside piiratuse tõttu tagaplaanile või lükati edasi; soovitab ametil hinnata uuesti tööprogrammi teostatavust seoses olemasolevate inimressurssidega, kuna inimressursside piiratus on osutunud tööprogrammi rakendamisel selgitavaks teguriks ka varasematel aastatel; märgib lisaks, et peamiste tulemusnäitajate eesmärgid täideti, välja arvatud maksete assigneeringute määr, mis oli 2022. aastal 70,1 % (eesmärk 75 %), 2021. aastal aga 65,9 %;

5. tunnistab, et Venemaa sissetung Ukrainasse nõudis erakorralisi poliitikameetmeid, et säilitada energiavarustuskindlus ja kaitsta tarbijaid, ning see suurendas ameti kohustusi ja mõjutas ameti tööd mitmel viisil; märgib, et sellega seoses anti ametile kogu aasta jooksul mitu ulatuslikku lisaülesannet (nt lõpparuande avaldamine liidu elektri hulgimüügituru kohta, veeldatud maagaasi hinnangulise hinna / võrdlusaluse avaldamine ning turukorrektsioonimehhanismi kohaldamine); väljendab heameelt ameti jõupingutuste üle nende lisaülesannete täitmisel ja poliitikakujundajatele kõrge hinnaga energia olukorras pakutud lisatoetuse üle;

6. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruandes nr 03/2023 elektrienergia siseturu kohta esitatud tähelepaneku, milles osutatakse ameti järelevalve- ja aruandlusraamistiku puudustele; tuletab meelde, et kuigi ameti iga-aastastes tööprogrammides on järjepidevalt märgitud, et järelevalve on oluline ülesanne, ei ole tööprogrammides piisavalt selgitatud, kuidas on järelevalve ja aruandlus kavandatud, hoolimata ameti kohustusest esitada kõik oodatavad väljundid; toonitab, et see võib pärssida ameti aruandekohustuse täitmist ning vähendada sidusrühmade arusaamist ameti andmevajadustest ja osalemist rakendamise järelevalves;

Tõhusus ja selle suurendamine

7. märgib, et amet hindab ümber, optimeerib ja tõhustab korrapäraselt oma tugifunktsioone ja haldusprotsesse mitmel viisil: teadmiste jagamine ja teiste asutuste parimate tavade juurutamine, teatavate protsesside läbivaatamine, dokumenteerimine ja automatiseerimine ning teatavate tugifunktsioonide tsentraliseerimine;

8. võtab teadmiseks, et amet viis välise konsultatsioonifirma abiga läbi töökoormuse analüüsi, et hinnata oma ülesannete või tegevuse senist jaotust ning teha kindlaks võimalikud organisatsioonilised lüngad ja probleemid, samuti võimalused koostoime loomiseks ning kontrolli ja ülesannete jaotamise ulatuse parandamiseks; märgib, et selle tulemusel koostati tegevuskava, mida jälgitakse kõrgema juhtkonna kohtumistel ja selleks korraldatud teemakohastel aruteludel;

9. väljendab heameelt selle üle, et amet on hankemenetlustes kasutanud mitmeid IT-vahendeid (pakkumuste elektroonilise esitamise portaal, e-hangete portaal, e-teated ja e-arved informaatika peadirektoraadi lepingute kohaste arvete puhul); märgib, et amet kasutab ka Sysperit, ARESt (sealhulgas kvalifitseeritud e-allkirja) ja MiPSi; kutsub ametit üles oma siseprotsesse edasi arendama, kasutades digiüleminekut, eriti kui sellega kaasneb tõhusus ja tegevuskulude kokkuhoid;

10. tuletab meelde ameti ulatuslikuma digitaliseerimise olulisust nii ametisisese töökorralduse ja juhtimise jaoks kui ka menetluste digitaliseerimise kiirendamiseks; rõhutab, et amet peab jätkama selles valdkonnas ennetavat tegutsemist, et vältida ametitevahelist digilõhet; juhib siiski tähelepanu vajadusele võtta kõik vajalikud turvameetmed, et vältida mis tahes ohtu töödeldava teabe turvalisusele internetis, ning rõhutab vajadust tõhustada meetmeid eelkõige Venemaalt või Hiinast pärit küberrünnete ja infiltratsioonikatsete vastu;

Personalipoliitika

11. märgib, et 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli ametikohtade loetelust täidetud 97,40 % ja liidu eelarves kinnitatud 76 ajutisest teenistujast oli ametisse nimetatud 74 (2021. aastal oli kinnitatud ametikohti 71); märgib, et 2022. aastal töötas ameti heaks ka 38 lepingulist töötajat, seitse lähetatud riiklikku eksperti, 19 ajutist töötajat ja kaks konsultanti; kordab kontrollikoja soovitusi anda alalised ja pidevad ülesanded otse palgatud töötajatele;

12. märgib, et arvestades ameti kõrgema juhtkonna liikmete (v.a direktori, keda amet ei vali ja kellel on tähtajaline ametiaeg) pikaajalisi lepinguid, ei ole ametil võimalik kõrgema juhtkonna praegust soolist tasakaalu lähiajal muuta; märgib, et ameti haldusnõukogus on kümme naist (53 %) ja üheksa meest (47 %); kordab, et kogu personali hulgas on naised endiselt alaesindatud – 40 naist (35 %) ja 73 meest (65 %) (2021. aastal 37 % ja 63 %); tuletab meelde, et tuleb tagada töötajate sooline tasakaal, ja kutsub ametit üles arvestama seda aspekti seoses edasise töötajate töölevõtmise ning kõrgema juhtkonna valimisega; on teadlik, et amet kiitis heaks mitmekesisuse ja kaasamise harta ning kinnitas oma pühendumust soolise võrdõiguslikkuse, mitmekesisuse ja kaasamisega seotud poliitika ja püüdluste parandamisele; kordab tungivalt oma nõudmist, et naiste alaesindatusega tegelemiseks tuleb teha ühiseid jõupingutusi ja anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru selle saavutamiseks ametis seatud mõõdetavatest eesmärkidest;

13. märgib, et ametil on inimväärikuse kaitset ning psühholoogilise ja seksuaalse ahistamise ennetamist käsitlev poliitika ning et amet kuulub asutustevahelisse usaldusnõunike rakkerühma; ootab nende aruandeid ja soovitusi; märgib, et 2022. aastal ei teatatud ühestki ahistamisjuhtumist, ning innustab ametit jätkama ja arendama tööd selleks, et ka tulevikus juhtumeid ennetada;

14. innustab ametit töötama välja pikaajalist personalipoliitika raamistikku, milles käsitletakse töö- ja eraelu tasakaalu, elukestvat õpet ja karjääri arendamist, soolist tasakaalu, kaugtööd, geograafilist tasakaalu ning puuetega inimeste töölevõtmist ja lõimimist;

Hanked

15. võtab teadmiseks, et amet on osaliselt kõrvaldanud kontrollikoja tuvastatud varasemad hangetega seotud puudused, eelkõige seoses hinnakirjaväliste artiklite tellimistega, mille tulemusel saadi märkustega arvamus; väljendab heameelt selle üle, et amet on kehtestanud oma projektijuhtidele täielikud suunised, sealhulgas vormid ja üksikasjalikud juhised kehtivate töövoogude kohta, mis on kooskõlas finantsmääruse nõuetega riigihangete valdkonnas; märgib, et kontrollikoja tähelepanek jääb avatuks kuni selle aluseks olevate raamlepingute lõppemiseni;

16. märgib, et 2022. aastal viidi lõpule kokku 246 eri liiki hankemenetlust (2021. aastal 200); tuletab meelde, kui oluline on tagada kõigi avalike hangete menetluste puhul pakkujate vahel aus konkurents ning võimaldada kaupade ja teenuste hankimist parima hinnaga, et tagada olemasoleva eelarve tõhus kasutamine, järgides seejuures läbipaistvuse, proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtteid; võtab murega teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, mille kohaselt avalike hangete puudused suurenevad ja moodustavad enamiku asutuste puhul endiselt peamise alusetute maksete allika;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

17. märgib, et amet rakendas 2022. aastal edasi oma terviklikku huvide konfliktide ennetamise ja haldamise poliitikat, sealhulgas töötajaid, juhatusi, töörühmi ja rakkerühmi käsitlevaid sätteid; märgib samuti, et haldusnõukogu võttis 2022. aasta detsembris vastu rangemad suunised haldusnõukogu ja apellatsiooninõukogu huvide konfliktide ennetamise ja haldamise kohta; märgib lisaks, et suunised täiendavad ameti üldist poliitikat huvide konflikti ennetamise ja haldamise kohta, mis kehtestati 2015. aastal, andes haldusnõukogu liikmetele lisateavet nende ülesannete täitmisel vastavalt ameti huvide konflikti ennetamise ja haldamise poliitikale, kuid samas annavad need lisasuuniseid ka läbivaatamisrühmale selliste asjaolude hindamisel, mis võivad põhjustada huvide konflikti;

18. märgib, et 2022. aastal teatati ühest töötajaga seotud huvide konflikti juhtumist; võtab teadmiseks, et osakonnajuhataja otsustas küsimuse lahendamiseks, et töötajat ei tohiks kaasata teatavatel juhtudel, mis on seotud tema endise tööandjaga, ning seda kinnitasid ka ameti õigusteenistus, eetikakorrespondent ja personaliosakond ning seda kajastati toimikule lisatud teates;

19. peab kahetsusväärseks, et vastavalt kontrollikoja eriaruandele nr 03/2023 elektrienergia siseturu kohta toimib ameti veebisait ebatõhusalt, kuna sidusrühmadele ja üldsusele olulised dokumendid ei ole kergesti kättesaadavad või neid ei ole üldse avaldatud; märgib lisaks, et veebisaidil puudub suhtlusvahendile vajalik läbipaistvus ja teatavatel juhtudel ei vasta see isegi regulatiivsetele nõuetele; kutsub ametit üles parandama kiiremas korras oma töö läbipaistvust ja selle kohta aru andmist, hõlbustades üldsuse juurdepääsu oma veebisaidil sisalduvatele dokumentidele ja andmetele, tagades oma otsuste ja andmete täieliku ja õigeaegse avaldamise kooskõlas õiguslike nõuetega ning kehtestades parimatel tavadel põhineva selgelt määratletud läbipaistvuspoliitika;

20. tunneb muret kontrollikoja eriaruandes nr 03/2023 elektrienergia siseturu kohta esitatud tähelepanekute pärast, mis näitavad, et ameti juhtimisstruktuur pärsib ameti tulemuslikkust ja sõltumatust; märgib, et nagu kontrollikoda rõhutas, peab ameti direktor saama peamistele regulatiivsetele väljunditele heakskiidu reguleerivate asutuste nõukogult; märgib lisaks, et kuigi reguleerivate asutuste nõukogu koosseisu kuulub üks riigi reguleeriv asutus iga liikmesriigi kohta ning see peab tegutsema üksnes ELi kui terviku huvides, ei ole ameti määruses seadusandlikke tagatisi, et vältida esindajate osalemist reguleerivate asutuste nõukogu otsustes, mis lähevad vastuollu riikide reguleerivate asutuste konkreetsete otsuste või riikide huvidega (kui riikide reguleerivad asutused kaitsevad neid vastavalt nende õiguslikule seisundile); märgib samuti, et ameti välisekspertide sõltuvad suurel määral riikide reguleerivate asutuste ekspertide kaasamisest töörühmadesse ja töökondadesse ning kuigi riikide reguleerivate asutuste ekspertidel võib samuti tekkida huvide konflikt, ei pea nad allkirjastama deklaratsiooni huvide konflikti kohta; kutsub komisjoni üles hindama ameti juhtimist ja tegema ettepanekuid selle parandamiseks, suurendades sõltumatust riikide reguleerivatest asutustest ja liikmesriikide huvidest ning tõhustades ameti täitmise tagamise volitusi ja ühtlustamisvahendeid;

21. täheldab, et kontrollikoda leidis eespool nimetatud eriaruandes ka puudusi ameti sise-eeskirjade rakendamises seoses reguleerivate asutuste nõukogu ja haldusnõukogu liikmete huvide deklaratsioonide haldamise ja avaldamisega; rõhutab, et ameti nõukogude ja töörühmade otsustusprotsesside suurem läbipaistvus võiks kaasa aidata huvide konflikti avalikule kontrollile (nt protokollide ja hääletustulemuste avaldamine);

22. võtab teadmiseks, et ameti kohtumised lobistidega on registreeritud direktori kohtumiste tasandil ja avaldatud ameti veebisaidil;

23. tuletab meelde, kui tähtis on, et amet teeks oma töö tutvustamiseks kodanikele ennast meedias, internetis ja sotsiaalmeedias nähtavamaks;

Sisekontroll

24. märgib, et sisekontrollisüsteemi tugevdamiseks vaadati 2022. aastal läbi mitmed sise-eeskirjad, sealhulgas direktori 13. septembri 2022. aasta otsus 2022–14, millega luuakse erandite ja mittevastavusjuhtumite register ning kehtestatakse erandite taotlemise ja mittevastavusjuhtumitest teatamise kord; direktori 21. juuni 2022. aasta otsus 2022–08, millega võetakse vastu tundlike funktsioonide haldamise poliitika ja kord ning tunnistatakse kehtetuks direktori 2. aprilli 2019. aasta otsus 2019–06 tundlike funktsioonide haldamise poliitika ja korra vastuvõtmise kohta; ning haldusnõukogu otsus, millega muudetakse haldusnõukogu 13. detsembri 2018. aasta otsust nr 17/2022 Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööameti sisekontrolliraamistiku kohta;

25. võtab teadmiseks, et kontrollikoja aastaaruande kohaselt kiitis 2022. aasta detsembris volitatud eelarvevahendite käsutaja, kelle volitused olid piiratud 500 000 euroga, heaks maksekorralduse summas 714 720 eurot; rõhutab, et see osutab ameti sisekontrollimehhanismide puudustele seoses maksete kinnitamise volituste delegeerimisega; kutsub ametit üles võtma meetmeid, et piirmäärade järgimine oleks tagatud iga maksekorralduse korral;

Muud kommentaarid

26. märgib rahuloluga, et amet hakkas 2022. aastal rakendama läbistustestimise kava, et vaadata läbi kõik olemasolevad ja uued internetiga kokku puutuvad rakendused, eesmärgiga korraldada läbistustestimist korrapäraselt, vähemalt kord kolme aasta tagant;

27. väljendab heameelt selle üle, et amet allkirjastas 2022. aastal institutsioonidevahelise raamlepingu konsultatsiooniteenuste kohta keskkonnajuhtimissüsteemi (EMAS) rakendamiseks ja registreerimiseks; märgib lisaks, et amet jätkas oma keskkonnakestlikkumaks muutmise tegevuskava (2021–2022) rakendamist ja uuris üüritud ruumide spetsiifilisusest tulenevate piirangute ja nõuete tõttu koos üürileandjaga võimalust võtta lisameetmeid EMASi standardite paremaks täitmiseks;

28. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 11. aprilli 2024. aasta resolutsioonile ([3]) ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta.

([3]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2024)0280.